

VABARIIGI VALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn, Stenbocki maja

... 2025. a nr

Päevakorrapunkt nr...

Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega luuakse õigusprogramm aastateks 2028–2034 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2021/693, kohta.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹ lg 1 p 2 ning Vabariigi Valitsuse reglemendi § 3 lg 4 alusel:

1. Kiita heaks järgmised justiits- ja digiministri esitatud Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni ettepaneku kohta õigusprogrammi loomiseks aastateks 2028-2034.

1.1 Toetame senise õigusprogrammi põhisuundade jätkumist (piiriülene koostöö tsiviil- ja kriminaalasjades, õigusala töötajate koolitamine ja piiriülene koostöö, haavatavatele sihtrühmadele õiguskaitse) ja programmi eelarve suurendamist, pidades olulisimaks kohtumenetluste ja piiriülese koostöö digitaliseerimist.

1.2 Peame vajalikuks näha digitaliseerimist laiemalt kui üksnes digitaalsete kohtumenetlustena (nt tehisaru abil massandmete või süvavõltsingute analüüs) tagades sealhulgas uute väljakutsetega (uued tehnoloogiad ja kuriteoliigid) toimetulemisel andmekaitse nõuete täitmise. Näiteks Eestiga koostöös on käimas projekt IDEA, kus töötatakse välja ennustatavad algoritmid õigusvaidluste lahendamiseks.

1.3 Peame oluliseks toetada tõhusamat ja kaasavamat õigussüsteemi, sealhulgas lihtsustada asjaajamist ja vähendada ebavõrdsust (näiteks õiguslase nõustamise integreerimine sotsiaalteenuste pakkumisega), tagades ja toetades õigusabi kättesaadavust haavatavatele sihtrühmadele ja paremat ligipääsu rahastusele väiksematele kodanikuühiskonna organisatsioonidele.

- 1.4 Toetame piiriülese koostöö ja koolitusteede avarat käsitlemist, võimaldades muutuvates oludes või uute väljakutsete (näiteks hübriidohud ja küberrünnakud) tekkimisel paindlikke toetusvõimalusi.
- 1.5 Peame oluliseks õigusprogrammi ja teiste Euroopa Liidu programmide ja fondide, eriti sisejulgeoleku valdkonna rahastu rakendamisel võimalike sünergiate loomist, sh dubleerimise vähendamiseks ja sünergiate kasutamise võimalustele tähelepanu pööramist. Kuid on vajalik selgelt määratleda, kuidas sünergiaid praktikas rakendatakse.
- 1.6 Toetame kolmandate riikide kaasamist õigusprogrammi tegevustesse tingimusel, et järgitakse Euroopa Liidu alusväärtusi nagu õigusriigi põhimõte.
- 1.7 Peame vajalikuks liikmesriikidele säilitada sisuline ja formaalne roll toetusmeetmete, eelarvete ja tegevuste kujundamisel tööprogrammide kaudu.
2. Eesti Euroopa Liidu esindajatel Euroopa Liidu Nõukogu erinevatel tasanditel väljendada üldtõõdud seisukohti.
3. Riigikantseilil esitada punktis 1 nimetatud eelnõu ja seisukohad EL koordineerimiskogule ja teha seisukohad teatavaks Eestis valitud Euroopa Parlamendi liikmetele ning Eestist nimetatud Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Regioonide Komitee liikmetele.

Kristen Michal
peaminister

Keit Kasemets
riigisekretär